

Roll No.

Total No. of Questions : 16]

139/C

[Total No. of Printed Pages : 4

SS

2036

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ENVIRONMENTAL EDUCATION (Theory)

(Common for All Groups and Vocational Stream)

(Panjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time allowed : Two hours

Maximum marks : 35

(Panjabi Version)

ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ 139/C ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।

(ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।

(iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(iv) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।

(v) ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਪਗ 10 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਪਗ 20-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਪਗ 40-50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੰਜ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਪਗ 80-100 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ ।

1. ਮਾਰਫਿਨ ਕਿਸ ਪੌਦੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? 1
2. GNP ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ ? 1
3. ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਡੈਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੰਦਿਰ ਹਨ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸਦੇ ਹਨ ? 1
4. ਮਿਸਰਤ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਭ ਲਿਖੋ । 1
5. ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1
6. ਮਾਂਸਾਹਾਰੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ । 2
7. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 51-A ਕੀ ਹੈ ? 2
8. ਭੂਮੀ ਵਿਚਲੇ ਸੂਖਮ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ? 2
9. ਦੋ ਮਿਸਰਤ ਖਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ । 2

139/C-SS-1,17,000

[Turn over

(2)

10. ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 2
11. ਈਕੋ ਮਾਰਕ ਸਕੀਮ ਕੀ ਹੈ ? 3
12. CPCB ਦੇ ਤਿੰਨ ਕੰਮ ਲਿਖੋ। 3
13. ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਟੀਚੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? 3
14. ਕੰਪੋਜ਼ਟ ਖਾਦ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? 3
15. ਸੰਯੁਕਤ ਫੋਰੈਸਟਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 3
16. ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ? 5

ਜਾਂ

ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੀ ਕਿਹੜੀ ਤਰਕੀਬ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? 5

(Hindi Version)

- ਨੋਟ : (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/पेपर-कोड लिखें। 139/C अवश्य
- (ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 30 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।
- (iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गये पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किये गये प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जायेगा।
- (iv) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
- (v) एक अंक के प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 10 शब्दों में, दो अंकों के प्रश्नों का उत्तर लगभग 20-30 शब्दों में, तीन अंकों के प्रश्नों का उत्तर लगभग 40-50 शब्दों में तथा पाँच अंकों के प्रश्नों के उत्तर लगभग 80-100 शब्दों में दीजिये।

1. मॉर्फिन किस पौधे से प्राप्त होती है ? 1
2. GNP का विस्तार रूप क्या है ? 1
3. भाखड़ा नंगल डैम भारत के मन्दिर हैं, यह विचार किसके हैं ? 1
4. मिश्रित फसलों का एक लाभ लिखें। 1
5. जनसंख्या से क्या अभिप्राय है ? 1
6. मांसाहारी की परिभाषा लिखें। 1
7. संविधान की धारा 51-A क्या है ? 1
8. भूमि में सूक्ष्म जीवों की क्या महत्ता है ? 1

139/C-SS

(3)

(67)

9. दो मिश्रित खादों के नाम लिखें।	2
10. जनसंख्या विस्फोट क्या है ?	2
11. ईको मार्क स्कीम क्या है ?	3
12. CPCB के तीन कार्य लिखें।	3
13. टिकाऊ विकास कमिशन के तीन लक्ष्य कौन से हैं ?	3
14. कम्पोस्ट खाद कैसे तैयार की जाती है ?	3
15. संयुक्त फॉरेस्ट्री से क्या अभिप्राय है ?	3
16. जैविक विभिन्नता मनुष्य के लिए क्यों आवश्यक है ?	5

अथवा

जैविक विभिन्नता की संभाल में अवसर पर कौन सी विधि कैसे सहायक होती है ? 5

(English Version)

Note : (i) You must write the subject-code/paper-code **139/C** in the box provided on the title page of your answer-book.

(ii) Make sure that the answer-book contains 30 pages (including title page) and are properly serialed as soon as you receive it.

(iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.

(iv) All questions are compulsory.

(v) Questions carrying one mark each should be answered in approximately 10 words and those carrying two marks each should be answered in approximately 20-30 words, those carrying three marks each should be answered in approximately 40-50 words and a question carrying five marks should be answered in approximately 80-100 words.

1. From which plant morphine is extracted ?	1
2. What is the full form of GNP ?	1
3. Who considered Bhakhra Nangal Dam as "the temples of India"?	1
4. Write one advantage of mixed cropping.	1
5. What is meant by population ?	1
6. Define Carnivorous animals.	2

[Turn over

139/C-SS

(4)

7. What is article 51-A of the Constitution ?
8. What is the importance of soil organisms ?
9. Write names of two mixed fertilizers.
10. What is Population Explosion ?
11. What is Eco-mark scheme ?
12. Write three functions of CPCB.
13. Write three goals of Sustainable Development Commission.
14. How compost manure can be prepared ?
15. What do you mean by Joint Forestry ?
16. Why Biodiversity is essential for mankind ?

or

How situation strategies help in conserving the Biodiversity ?